

UN FOND ARHIVISTIC MAI PUȚIN CUNOSCUȚ

Dimitrie-Ovidiu Boldur

Aflat în custodia Direcției Județene a Arhivelor Naționale – filiala Bacău, Fondul arhivistic **Parohia „Sfântul Ioan” Bacău cu filiala „Sfinții Împărați”**¹ este unul mai puțin cercetat de către cei interesați de evoluția uneia dintre cele mai vechi instituții bisericești din actualul municipiu reședință de județ.

Prezentarea fondului (având, după vechile criterii de notare, numărul 20) este realizată de Maria Turbatu, referent de specialitate în cadrul filialei Arhivelor Naționale din localitatea de pe malurile Bistriței. Așa după cum evidențiază și cea care face scurta descriere a documentelor arhivistice, cuprinse în fondul bisericii menționate, informațiile se referă, în special, la „veniturile și cheltuielile bisericii filiale „Sfinții Împărați” (1874-1901) și ale Parohiei „Sfântul Ioan” (1897-1901): acte cu privire la arendarea moșiei *Barcaci* a bisericii filiale, contracte de arendare a acestei moșii și litigii legate de arendarea moșiei (în cauză – s.n.)”². Foarte puține informații, anume corespondența cu Primăria și Protoieria Bacău, se referă „la reparația bisericii filiale, la subvențiile pe care trebuie să le primească biserica, la gestionarea bunurilor și la activitatea consiliului eparhial”³.

O cercetare mai atentă a acestui fond ne-a condus la descoperirea și a altor elemente care ar putea alcătui o imagine de ansamblu a evoluției Parohiei și a Bisericii „Sfântul Ioan”, în perioada care face obiectul acestei prezentări. Astfel, găsim menționate și unele din „îndatoririle episcopilor”⁴, rezultatele constatărilor „inspecțiilor efectuate la Epitropie”⁵ sau un „regulament privind condițiile de asigurare (a edificiilor religioase – s.n.)”⁶.

Cum rezultatele cercetării unui asemenea fond arhivistic pot să nu ne dea satisfacție, atât din punctul de vedere al calității informațiilor cuprinse în documente, cât și din acela al cantității acestora – căutările noastre ne conduc și spre alte surse de informare arhivistică. Este de menționat că un mare număr de documente referitoare la Parohia și Biserica „Sfântul Ioan” din Bacău pot fi regăsite, printre altele, în **Fondul „Colecția documente”**⁷ sau în cel al „**Protopopiatului Ortodox Bacău**”⁸,

¹ În **Lista fondurilor** instituției menționate mai sus, figurează la numărul 293, cu nr. de inventar 1751, având 16 unități arhivistice, care se întind pe perioada 1875-1904.

² Maria Turbatu, **Prefață** la DJAN Bacău, **Fond Parohia „Sf. Ioan” cu filiala „Sf. Împărați”**.

³ **Ibidem**.

⁴ DJAN Bacău, **Fond Parohia „Sf. Ioan” Bacău cu filiala „Sf. Împărați”**, Dosar nr. 1/1875, 39 f.

⁵ **Ibidem**, Dosar nr. 3/1881-1893, 159 f.

⁶ **Ibidem**, Dosar nr. 1/1899-1901, 61 f.

⁷ A se vedea: Pachet VI, doc. nr. 92/26 octombrie 1827; Pachet VI, doc. nr. 116/23 mai 1829; Pachet IX, doc. nr. 8 și 9/18 februarie 1849 sau doc. nr. 76/10 ianuarie 1852.

⁸ Cu toate că este arhivat pentru perioada 1944-1980, conține și dosare cu informații despre „corespondența referitoare la întreținerea bisericilor”, „corespondența cu parohiile privind mișcările de

aflăte în custodia aceleleași filiale a Arhivelor Naționale.

Literatura de specialitate⁹ ne oferă, la rândul său, alte surse arhivistice. Fondurile Arhivelor Naționale – filiala Iași conțin și documente referitoare la instituțiile bisericești din Bacău. De altfel, numai prin cercetarea aprofundată a unor fonduri precum cele ale **Isprăvniciei ținutului Bacău** (cu detalii despre instituții, în general, sau viața bisericească și monahală, în particular – din perioada 1828-1853)¹⁰, sau ale **Vistieriei Moldovei** (cu amănunte și despre dascălii bisericilor, până în anii 1860)¹¹ – putem completa, cu informații inedite, modul cum una dintre parohiile și bisericile reprezentative ale Bacăului au știut să înfrunte vicisitudinile vremurilor.

A less known archive fund Summary

The archive funds, kept by the District Directorates of the Romanian National Archives, represent true information sources on a variety of problems referring to the evolution of the human society throughout the years. Thus, the funds of orthodox parishes and churches, attested during the last centuries, can bring to light new information about the daily life of clerical staff and churchgoers.

personal”, „activitatea parohiilor”, „conferințe de orientare și cercuri pastorale”, „planul financiar al parohiilor” sau „inventarierea bunurilor cu valoare istorică, artistică și documentară” ș. a.

⁹ Unul dintre aceste articole de specialitate ne parvine de la DJANIași, fiind semnat de Rodica Iftimi, având titlul **Informații despre Bacău în fonduri și colecții din arhivele ieșene (sec. XVI-1950)**, în *Carpica*, XXXII, 2003, p. 109-114.

¹⁰ **Ibidem**, p. 110-112.

¹¹ **Ibidem**, p. 114.